

16. Stone, M., Stone, M., & Sands, W. (2007). Principles and Practice of Resistance Training. Champaign: Human Kinetics.
17. Wilk, M., Krzysztofik, M., Filip, A., Lockie, R. G. & Zajac, A. (2020). The acute effects of external compression with blood flow restriction on maximal strength and strength-endurance performance of the upper limbs. *Frontiers in Physiology*, 11, 567.
18. Zourdos, M., Dolan, C., Quiles, J., & Klemp, A. (2015). Efficacy of daily one-repetition maximum squat training in well-trained lifters. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, 47, 940.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.2(146).23

УДК: 378.147:799.31:355 (043.3); 799.3

Самсонов Ю. В.,
кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри вогневої підготовки Національної академії Національної гвардії України,
Ільченко С. С.,
кандидат наук з фізичного виховання та спорту,
доцент кафедри спортивних дисциплін факультету фізичного виховання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини,
Марков О. В.,
кандидат технічних наук, заступник начальника кафедри вогневої підготовки Національної академії Національної гвардії України,
Партико Н. В.,
кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри теоретичної та практичної психології, доцент кафедри іноземних мов Національного університету «Львівська політехніка»,
Бородін С. В.,
старший викладач кафедри вогневої підготовки Національної академії Національної гвардії України,
Дяченко К. Е.,
старший викладач кафедри вогневої підготовки Національної академії Національної гвардії України,
Кушнар'єв Б. О.
викладач кафедри вогневої підготовки Національної академії Національної гвардії України

КРИТЕРІЇ ТА РІВНІ СФОРМОВАНОСТІ ГОТОВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, ЯКІ СПЕЦІАЛІЗУЮТЬСЯ В ПРАКТИЧНІЙ СТРІЛЬБІ ДО ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Враховуючи результати моніторингу спеціалізованих Інтернет-джерел, аналізу науково-методичної (довідкової) літератури встановлено, що питанням визначення критеріїв, показників та рівнів сформованості готовності здобувачів вищої освіти, які спеціалізуються у практичній стрільбі до змагальної діяльності – присвячено недостатню кількість науково-методичних праць, що потребує подальших наукових досліджень та підкреслює актуальність і практичну складову обраного напряму наукової розвідки.

Головною метою дослідження є визначення критеріїв, показників та рівнів сформованості готовності курсантів інституції сектору безпеки і оборони України із правоохоронними функціями, які спеціалізуються у практичній стрільбі до змагальної діяльності. Під час дослідження були використані наступні методи: абстрагування, аналіз, дедукція, індукція; моделювання, порівняння, синтез, формалізація тощо.

В результаті теоретичного дослідження членами науково-дослідної групи визначені: критерії (аналітико-оцінний, змістовий, мотиваційний), а також відповідні їм показники; рівні (високий, достатній, задовільний); підходи (діяльнісний, комплексний, особистісно-зорієнтований, системний, структурний) – сформованості готовності курсантів (спортсменів) інституції сектору безпеки і оборони України із правоохоронними функціями, які спеціалізуються у практичній стрільбі до змагальної (професійної) діяльності.

Ключові слова: вогнева підготовка, готовність, критерії, компетенції, курсанти, практична стрільба, професійна підготовка, рівні, спеціальна фізична підготовка, форми фізичної підготовки

Samsonov Yuri, Ilchenko Serhii, Markov Oleksandr, Partyko Neonila, Borodin Serhii, Dyachenko Konstantin, Kushnaryov Bogdan. Criteria and levels of readiness of cadets of higher military educational institutions specializing in practical shooting for competitive activities. Taking into account the results of monitoring of specialized Internet sources, analysis of scientific and methodological (reference) literature, it is established, that the question of determining the criteria, indicators and levels of readiness of applicants for higher education who specialize in practical shooting for competitive activities – insufficient number of scientific and methodical works is devoted, which requires further scientific research and emphasizes the relevance and practical component of the chosen direction of scientific research.

The main purpose of the study is to determine the criteria, indicators and levels of readiness of cadets of institutions of the Security and Defense Sector of Ukraine with law enforcement functions that specialize in practical shooting for competitive activities. The following methods were used during the study: abstraction, analysis, deduction, induction; modeling, comparison, synthesis, formalization, etc.

As a result of theoretical research, members of the research group identified: criteria (analytical, semantic, motivational), as well as the corresponding indicators; levels (high, sufficient, satisfactory); approaches (activity, complex, personality-oriented, systemic, structural) – formation of readiness of cadets (athletes) of security and defense sector institutions of Ukraine with law enforcement functions that specialize in practical shooting for competitive (professional) activities.

Keywords: shooting training, readiness, criteria, competencies, cadets, practical shooting, professional training, levels, special physical training, forms of physical training

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. На сьогодні в Україні та закордоном спостерігається зацікавленість представників різних груп населення до практичної стрільби, зокрема серед курсантів вищих військових навчальних закладів (закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання) інституцій сектору безпеки і оборони України.

В системі багаторічної підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів (ВВНЗ), закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання (ЗВОСУН) інституцій сектору безпеки і оборони України (СБОУ), які спеціалізуються в практичній стрільбі створюються відповідні умови для розвитку і удосконалення теоретичних знань та практичних навичок (умінь), що забезпечує їхню успішну змагальну діяльність. Крім цього, систематичні заняття практичною стрільбою здобувачами вищої освіти ВВНЗ, ЗВОСУН забезпечує у них формування професійних компетентностей, які необхідні для виконання ними завдань за призначенням у різних умовах (нерідко екстремальних) службово-бойової діяльності, які передбачають використання табельної вогнепальної зброї.

У свою чергу, визначення критеріїв, показників та рівнів сформованості готовності майбутніх офіцерів інституцій СБОУ, які спеціалізуються у практичній стрільбі до змагальної діяльності є перспективним напрямом наукової розвідки та важливим практичним завданням, що сприятиме раціональній побудові навчально-тренувального процесу, підвищенню показників змагальної діяльності та стійкому формуванню військово-прикладних навичок стрільби із різних зразків вогнепальної зброї.

Дослідження виконано відповідно до планів науково-дослідної роботи: кафедри вогневої підготовки Національної академії Національної гвардії України, кафедри спортивних дисциплін факультету фізичного виховання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, а також профільних кафедр закладів вищої освіти (вищих військових навчальних закладів) відповідно до договорів про міжкафедральну співпрацю (сумісний ініціативний проєкт «Практик», 2020-2022 р.р.).

Аналіз останніх досліджень і публікацій у обраному напрямі наукової розвідки дозволив визначити низку учених: Н. Худякову [1], В. Шемчука, О. Хацаюка, В. Соколовського, А. Ковтуненка, О. Корнієнка, Ю. Муштатова [2], С. Шворова, С. Горбачевського, М. Орду [3], В. Пронтенка, О. Старчука, О. Гусака, А. Дятела, І. Хлібовича, К. Плевю, О. Рябуху [4], О. Хацаюка, М. Медвідя, Б. Максимчука, О. Курка, П. Дзюбу, В. Тюрину, П. Червоного, О. Євдокімова, М. Левко, І. Демченко, Н. Маляра, Е. Маляр, І. Максимчук [5], які у своїх працях висвітлили актуальні питання формування готовності майбутніх офіцерів інституцій СБОУ до професійної діяльності.

Достатньо інформативними, виконаними на високому науково-методичному рівні є наукові праці: О. Діденка [6], Г. Макарової [7], О. Хацаюка, А. Вороніна, О. Кравченко, А. Корольова [8] та інших учених (А. Бухуна, А. Краснощока, Ю. Марченка, А. Турчинова, А. Чудика) – у яких розкриті особливості визначення критеріїв, показників та рівнів сформованості готовності майбутніх фахівців (представників інституцій СБОУ) до професійної діяльності.

В процесі подальшого аналізу науково-методичної, спеціальної та довідкової літератури нашу увагу привернули роботи провідних учених: О. Моргунова, О. Ярещенка, О. Хацаюка [9], D. Sadowska, J. Krzepota, A. Klusiewicz [10], І., Виноградського, Р. Грибовського [11], В. Шемчука, В. Мудрика, А. Матвєєва, С. Бородіна, С. Гунбіної, О. Кравченко [12] та інших фахівців (В. Єманова, О. Кривошеєва, П. Пістряка, В. Стахневича, Д. Шаріпової) – у яких розкриваються особливості організації системи багаторічної підготовки спортсменів (представників інституцій СБОУ), які спеціалізуються в практичній стрільбі.

Відповідно до результатів аналізу науково-методичної, спеціальної та довідкової літератури членами науково-дослідної групи встановлено, що питанням визначення критеріїв, показників та рівнів сформованості готовності майбутніх офіцерів інституцій СБОУ із правоохоронними функціями (студентів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання), які спеціалізуються у практичній стрільбі до змагальної діяльності – присвячено недостатню кількість науково-методичних праць, що потребує подальших наукових досліджень та підкреслює актуальність і практичну складову обраного напрямку наукової розвідки.

Мета статті. Головною метою дослідження є визначення критеріїв, показників та рівнів сформованості готовності курсантів інституцій СБОУ із правоохоронними функціями, які спеціалізуються у практичній стрільбі до змагальної діяльності.

Для досягнення мети дослідження планувалося вирішити наступні завдання:

- провести аналіз науково-методичної, спеціальної та довідкової літератури у напрямі формування готовності майбутніх офіцерів інституцій СБОУ (здобувачів вищої освіти закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які готують кадри для правоохоронних органів України) до професійної діяльності;

- здійснити моніторинг Інтернет-джерел (аналіз спеціальної науково-методичної, довідкової літератури) у напрямі особливостей визначення критеріїв, показників та рівнів сформованості готовності майбутніх фахівців (представників інституцій СБОУ) до професійної діяльності;

- провести аналіз науково-методичної та спеціальної літератури у напрямі організації системи багаторічної підготовки спортсменів (представників інституцій СБОУ), які спеціалізуються в практичній стрільбі.

Методи дослідження. В процесі дослідно-аналітичної роботи членами науково-дослідної групи були використані наступні загальнонаукові методи: абстрагування, аналіз, дедукція, індукція; моделювання, порівняння, синтез, формалізація тощо. Крім цього було використано досвід бойових дій, а також власний досвід організації системи вогневої підготовки (змагальної діяльності) представників інституцій СБОУ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Теоретичне дослідження організовано у два етапи (березень 2021 р. – січень 2022 р.). В процесі відпрацювання поставлених перед нами завдань упродовж першого етапу (березень-серпень 2021 р.) теоретичного дослідження членами науково-дослідної групи визначені сутнісні характеристики формування здобувачів вищої освіти (на прикладі курсантів: Національної академії Національної гвардії України; Навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій Національного університету оборони ім. Івана Черняхівського), які спеціалізуються у практичній стрільбі до змагальної діяльності [12].

Враховуючи результати аналізу спеціальної науково-методичної (довідкової) літератури [3, 5, 9-12] доцільно констатувати, що інтегральним показником, який демонструє рівень сформованості готовності (професійних компетентностей) майбутніх офіцерів інституцій СБОУ, які спеціалізуються в практичній стрільбі до змагальної діяльності на сьогодні є відповідні критерії та встановлені рівні (уніфіковані стандарти).

У динаміці другого етапу (серпень 2021 р. – січень 2022 р.) нашу увагу привернули роботи учених: Р. Добровольської, О. Кравченко, Л. Козака, В. П. Рибалки, Шемчука тощо, у яких розкриваються особливості визначення сутнісних характеристик поняття «критерій». Здійснивши теоретичний аналіз наукових праць зазначених вище учених вважаємо, що зміст зазначеного вище поняття прямопропорційно залежить від об'єкту дослідження. Відповідним чином «аналіз» необхідно розглядати як прикладний науково-методичний інструментарій управління якістю опанування курсантами інституцій СБОУ, які спеціалізуються в практичній стрільбі передовими педагогічними моделями (технологіями) тощо, що забезпечують: успішне виконання ними змагальних вправ; високої динаміки, швидкості, кучності та влучності пострілів; надійне ураження рухомих та нерухомих цілей; ефективної та збалансованої техніки та тактики ведення вогню; уміння контролювати рівень психофізичного напруження; уміння контролювати кількість пострілів та залишку набоїв; знання основ балістики та техніко-тактичних особливостей вогнепальної зброї; урахування погодних умов та оточуючого середовища; уміння утримувати заданий темп стрільби; уміння роботи в парах, групах, командах тощо. Необхідно підкреслити, що у зазначених обставинах «аналіз» є підґрунтям об'єктивного оцінювання сформованості прикладних навичок (професійних компетентностей) курсантів, який напряму впливає на систему багаторічної підготовки досліджуваних спортсменів (здобувачів вищої освіти ВВНЗ, ЗВОСУН), а також на їхню успішну змагальну діяльність.

Враховуючи вище викладене вважаємо, що «критерій сформованості готовності здобувачів вищої освіти ВВНЗ, ЗВОСУН (надалі курсантів), які спеціалізуються в практичній стрільбі до змагальної діяльності» – є еталоном для визначення та оцінювання фактичного його стану, який є сукупністю ознак для формування висновку про ступінь відповідності наявного (фактичного) рівня сформованості вказаної вище «готовності» встановлених чинними «Правилами практичної стрільби» [13] вимогам.

В процесі дослідно-аналітичної роботи нашу увагу привернула низка наукових праць [5-8] (провідних учених і практиків у обраному напрямі дослідження), що дозволило членам НДГ виділити рівнозначні для досліджуваних курсантів зазначеної вище категорії «критеріїв оцінювання», а саме: аналітико-оцінного, змістового та мотиваційного. Варто зауважити, що зазначені вище критерії збігаються із науковими поглядами учених: О. Ільїної, В. Дем'янішина, Ю. Медвідь, Я. Павлова, В. Шемчука та інших фахівців. Крім цього, кожен «критерій» вимагає відповідного та об'єктивного оцінювання за низкою «показників».

Підсумовуючи вище викладене вважаємо, що зміст «критерію» за своєю сутністю та об'ємом є більш ширшим, ніж зміст відповідного «показника». Також необхідно підкреслити, що «показник» є складовою частиною «критерію», тому ступінь його впливу та прояву, якісна характеристика, а також визначеність «критерію» буде виражатися відповідними кількісними та якісними показниками. Цікавим також є той факт, що «показники» є рушійною силою під час діагностування (порівняння), тому «показник» є об'єктивним відображенням, свідченням, доказом (ознакою) тощо, а також ефективним засобом якісного оцінювання досягнень процесів і явищ які підлягають дослідженню.

Упродовж другого блоку зазначеного вище етапу теоретичного дослідження нами здійснено визначення основних «показників» зазначених вище «критеріїв». У табл. 1 надано сутнісні характеристики, які розкривають зміст та структуру «критеріїв», а також «показників» у обраному напрямі дослідження.

Нами очікується, що використання в системі багаторічної підготовки курсантів (спортсменів), які спеціалізуються у практичній стрільбі зазначених у табл. 1 «критеріїв», а також відповідних форм, моделей (педагогічних технологій) тощо – сприятиме стійкому та прискореному формуванню прикладних (військово-прикладних навичок), а також професійних компетентностей, які забезпечують успішну змагальну та професійну діяльність спортсменів досліджуваної категорії. Отже, доцільно констатувати, що для будь-якого «критерію» характерною ознакою є наявність відповідних «показників», що відображають найбільш важливі та інформативні характеристики (властивості) «об'єкту», які забезпечують його існування.

Таблиця 1

«Критерії», «показники» сформованості готовності курсантів досліджуваної категорії, які спеціалізуються у практичній стрільбі до змагальної (професійної) діяльності

№ з/п	«критерії»	«показники»
1.	аналітико-оцінний	Самовдосконалення та саморозвиток на різних етапах багаторічної підготовки курсантів (спортсменів) які спеціалізуються у практичній стрільбі із використанням сучасних педагогічних моделей, технологій, зразків озброєння, техніки та тактики їх застосування у різних умовах навчальної та змагальної (професійної) діяльності тощо. Здібності до самоаналізу, сформовані професійні компетентності (військово-прикладні навички), які забезпечують самооцінювання та саморегуляцію в системі багаторічної підготовки, змагальної та професійної діяльності. Самокритичність, здатність до прийняття виважених та обґрунтованих ризикових рішень у варіативних умовах навчально-тренувального процесу (екстремальних умовах змагальної та професійної діяльності). Готовність до співпраці, конструктивного діалогу із досвідченими тренерами, фахівцями вогневої підготовки представників інституцій СБОУ тощо. Уміння контролювати особистий психофізичний стан у різних умовах навчально-тренувальної, змагальної та професійної діяльності на різних етапах багаторічної підготовки. Здібності до використання сучасного наукового інструментарію, технічних засобів навчання під час навчально-тренувальних занять на різних етапах багаторічної підготовки.
2.	змістовий	Формування мотиву, який виникає з потреби особистості та закінчується її спонуканням до доведеного опанування теоретичними знаннями та практичними вміннями (навичками) необхідних для досягнення максимально-високих показників у змагальній та професійній діяльності. Теоретичні знання в організації навчально-тренувального процесу курсантів (спортсменів), які спеціалізуються у практичній стрільбі. Практичні навички, досвід змагальної діяльності (бойових дій). Професійна свідомість, самосвідомість, само-мотивація. Формування прикладних умінь та практичних навичок (діагностичних, організаційних тощо), які забезпечують досягнення високих показників у змагальній (професійній) діяльності.
3.	мотиваційний	Прояв інтересу, зацікавленості до: систематичного заняття обраним видом спорту, до основних засобів, форм, методів, тощо багаторічної підготовки спортсменів (на різних етапах) та бажання реалізації теоретичних знань і практичних навичок (сформованих професійних компетентностей, військово-прикладних навичок) у змагальній та професійній діяльності. Мотивація до доведеного оволодіння вогнепальною зброєю, технікою та тактикою її застосування у варіативних умовах змагальної діяльності (екстремальних умовах службово-бойової діяльності). Формування рухових навичок, тактичною чутливості, координації, тощо необхідних для: якісної організації системи багаторічної підготовки спортсменів (курсантів), які спеціалізуються в практичній стрільбі; побудови оптимальної моделі успішної змагальної діяльності (спортсменів) курсантів у обраному виді спорту; якісному та надійному забезпеченню виконання завдань за призначенням які передбачають використання табельної вогнепальної зброї у різних умовах службово-бойової (оперативної) діяльності.
Авторська розробка: Ю. Самсонов, С. Ільченко, О Марков, Н. Партико, С. Бородін, К. Дяченко, Б. Кушнарьов		

Заключний блок другого етапу теоретичного дослідження передбачав визначення ефективних «підходів». Враховуючи результати низки теоретичних та емпіричних досліджень [2, 4, 6, 8, 11] встановлено, що найбільш прийнятними та дієвими (ефективними) підходами для досягнення мети дослідження є: діяльнісний, комплексний, особистісно-зорієнтований, системний, а також структурний «підходи». Зазначене вище частково збігається із науковими напрацюваннями провідних учених (тренерів-дослідників) у обраному напрямі, а саме: Б. Кіндзера, П. Рибалки, А. Турчинова, О. Хацаюка, А. Чудика, В. Шемчука та інших фахівців.

Враховуючи результати отримані в процесі попередньої дослідно-аналітичної роботи [3, 5, 8] пропонуємо до використання в системі об'єктивного оцінювання готовності курсантів, які спеціалізуються в практичній стрільбі до

змагальної (професійної) діяльності наступних рівнів: високого, достатнього, та задовільного.

Висновки і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. В результаті теоретичного дослідження членами науково-дослідної групи визначені критерії (аналітико-оцінний, змістовий, мотиваційний), а також відповідні їм показники; рівні (високий, достатній, задовільний); підходи (діяльнісний, комплексний, особистісно-зорієнтований, системний, структурний) – сформованості готовності курсантів (спортсменів) інституцій СБОУ із правоохоронними функціями, які спеціалізуються у практичній стрільбі до змагальної (професійної) діяльності.

Результати теоретичного дослідження впровадженні у навчально-тренувальний процес курсантів (спортсменів), які спеціалізуються у практичній стрільбі: Львівської, Харківської та Черкаської областей. Перспективи подальших досліджень у обраному напрямі наукової розвідки передбачають конструювання педагогічної моделі формування готовності курсантів інституцій СБОУ із правоохоронними функціями, які спеціалізуються у практичній стрільбі до змагальної діяльності на різних етапах їхньої багаторічної підготовки.

Література

1. Худякова Н.Ю. Фізичний стан майбутніх правоохоронців на етапі професійного становлення. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. Київ, 2020. – Вип. 6 (126). С. 99-105.

2. Шемчук В., Хацаюк О., Соколовський В., Ковтуненко А., Корнієнко О., Муштатов Ю. Формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів до дій в умовах радіаційної, хімічної та біологічної небезпеки. *Військова освіта*. Київ, 2021. – № 1 (43). С. 360-381.

3. Шворов С., Горбачевський С., Орда М. Методичні засади організації інтенсивної підготовки бойових обслуг КП у навчально-тренувальних центрах повітряних сил. *Військова освіта*. Київ, 2020. – № 1 (41). С. 310-317.

4. Пронтенко В., Старчук О., Гусак О., Дятел А., Хлібович І., Плева К., Рябуха О. Вплив засобів спеціальної фізичної підготовки на формування фізичної готовності майбутніх офіцерів до професійно-бойової діяльності. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. Київ, 2021. – Вип. 10 (141). С. 106-110.

5. Khatsaiuk, O., Medvid, M., Maksymchuk, V., Kurok, O., Dziuba, P., Tyurina, V., Chervonyi, P., Yevdokimova, O., Levko, M., Demchenko, I., Maliar, N., Maliar, E., & Maksymchuk, I. (2021). Preparing Future Officers for Performing Assigned Tasks through Special Physical Training. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 13 (2), 457-475. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.2/431>.

6. Діденко О.В. Критерії, показники та рівні сформованості творчості як професійної якості у майбутніх офіцерів-прикордонників. *Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору*. Київ, 2007. – № 3 (т. 7). С. 218-223.

7. Макарова Г.Г. Критерії, показники та рівні професійного розвитку студентів педагогічних ВНЗ. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету (Серія: Педагогічні науки)*. Чернівці, 2013. – Вип. 113. С. 178-183.

8. Хацаюк О.В., Воронін А.В., Кравченко О.В., Корольов А.І. Критерії, показники та рівні сформованості готовності майбутніх офіцерів Національної гвардії України до виконання завдань за призначенням. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич, 2020. – Вип. 27 (т. 5). С. 168-176.

9. Моргунов О.А., Ярещенко О.А., Хацаюк О.В. Удосконалення прикладних навичок практичної стрільби в системі професійної освіти Національної поліції України. *Чесць і закон*. Харків, 2018. – № 1 (56). С. 49-56.

10. Sadowska D., Krzypota J. & Klusiewicz A. (2019). Postural balance and rifle stability in a standing shooting position after specific physical effort in biathletes, *Journal of Sports Sciences*, 37:16, 1892-1898, DOI: 10.1080/02640-41-4.2019.1603136.

11. Виноградський І., Грибовський Р. Теорія і методика стрільби стендової: навч. посібн. Львів : ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2020. 84 с.

12. Шемчук В.А., Мудрик В.Г., Матвеев А.Ю., Бородин С.В., Гунбіна С.Я., Кравченко О.В. Сутнісні характеристики формування готовності здобувачів вищої освіти, які спеціалізуються в прикладній стрільбі до змагальної діяльності. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. Київ, 2021. – Вип. 12 (144). С. 179-183.

13. Національна федерація практичної стрільби України (Міжнародні правила змагань, 2021): [електронний ресурс]. Режим доступу: <https://practical-shooting.org.ua/ipsc-rules/>.

References

1. Khudyakova N. Physical condition of future law enforcement officers at the stage of professional development. *Scientific journal of the National Pedagogical University named after MP Drahomanov. Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports)*. Kyiv, 2020. – Issue 6 (126). P.p. 99-105.

2. Shemchuk V., Khatsaiuk O., Sokolovsky V., Kovtunencko A., Kornienko O., Mushtatov Yu. Formation of professional competencies of future officers to act in conditions of radiation, chemical and biological danger. *Military education*. Kyiv, 2021. – № 1 (43). P.p. 360-381.

3. Shvorov S., Gorbachevsky S., Orda M. Methodical bases of the organization of intensive preparation of combat services of KP in the educational and training centers of air forces. *Military education*. Kyiv, 2020. – № 1 (41). P.p. 310-317.

4. Prontenko V., Starchuk O., Gusak O., Dyatel A., Khlibovych I., Pleva K., Ryabukha O. Influence of means of special physical training on formation of physical readiness of future officers for professional and combat activity. *Scientific*

journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports). Kyiv, 2021. – Issue 10 (141). P.p. 106-110.

5. Khatsaiuk, O., Medvid, M., Maksymchuk, B., Kurok, O., Dziuba, P., Tyurina, V., Chervonyi, P., Yevdokimova, O., Levko, M., Demchenko, I., Maliar, N., Maliar, E., & Maksymchuk, I. (2021). Preparing Future Officers for Performing Assigned Tasks through Special Physical Training. Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala, 13 (2), 457-475. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.2/431>.

6. Didenko O. Criteria, indicators and levels of creativity as a professional quality in future border guards. Higher education in Ukraine in the context of integration into the European educational space. Kyiv, 2007. – № 3 (7). P.p. 218-223.

7. Makarova G. Criteria, indicators and levels of professional development of students of pedagogical universities. Bulletin of the Chernihiv National Pedagogical University (Series: Pedagogical Sciences). Chernihiv, 2013. – Issue 113. P.p. 178-183.

8. Khatsaiuk O., Voronin A., Kravchenko O., Korolev A. Criteria, indicators and levels of readiness of future officers of the National Guard of Ukraine to perform assigned tasks. Current issues of the humanities. Drohobich, 2020. – Issue 27. P.p. 168-176.

9. Morgunov O., Yareshchenko O., Khatsaiuk O. Improving applied skills of practical shooting in the system of vocational education of the National Police of Ukraine. Kharkiv, 2018. – № 1 (56). p. 49-56.

10. Sadowska D., Krzepota J. & Klusiewicz A. (2019). Postural balance and rifle stability in a standing shooting position after specific physical effort in biathletes, Journal of Sports Sciences, 37:16, 1892-1898, DOI: 10.1080/02640-41-4.2019.1603136.

11. Vinogradskiy I., Gribovskiy R. Theory and technique of shooting stand : Tutorial. Lviv : Lviv State University of Physical Culture named Ivan Bobersky, 2020. 84 p.

12. Shemchuk V., Mudryk V., Matveev A., Borodin S., Gunbina S., Kravchenko O. Essential characteristics of the formation of readiness of higher education seekers who specialize in applied shooting for competitive activities. Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports). Kyiv, 2021. – Issue 12 (144). P.p. 179-183.

13. National Federation of Practical Shooting of Ukraine (international competition rules, 2021): [Electronic resource]. Access mode: <https://practical-shooting.org.ua/ipsc-rules/>.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.2(146).24
УДК 373.3.016:796

Сембрат С. В.
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри спортивних ігор Університету Григорія Сковороди в Переяславі
Погребний В. В.
старший викладач кафедри спортивних ігор Університету Григорія Сковороди в Переяславі
Денисова Л. В.
доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри кіберспорту та інноваційних технологій Національного університету фізичного виховання і спорту України

КОМПЛЕКСНЕ ПЛАНУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ДІЙ У ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ДІТЕЙ 6-9 РІЧНОГО ВІКУ

Ріст і формуванням дитячого організму, його біологічний і психічний розвиток вимагає відповідних педагогічних впливів, які відповідали б віковому розвитку дітей.

У системі фізичного виховання дітей шкільного віку особливе місце посідає фізична підготовка. Значну увагу в дослідженнях різних авторів приділено змісту і структурі фізичної підготовки дітей молодшого шкільного віку, її спрямованості та організації.

Багато авторів стверджує, що у фізичній підготовці дітей на сучасному етапі не враховуються нові наукові положення, а розроблена і рекомендована для впровадження в практику система оцінки розвитку фізичних якостей не сприяє їх корекції та реалізації виховних і оздоровчих завдань у процесі занять фізичною культурою.

Проте питання, пов'язані з комплексним вихованням фізичних якостей, які є основою підвищення рівня фізичного та психологічного здоров'я дітей молодшого шкільного віку, не знайшли свого наукового обґрунтування, що значною мірою гальмує підвищення ефективності фізичного виховання молодших школярів.

Отже, актуальність дослідження зумовлена, з одного боку, потребою спрямувати фізичне виховання молоді на досягнення оздоровчих цілей, а з іншого – недосконалістю методики комплексного розвитку фізичних якостей, який є передумовою міцного здоров'я дітей молодшого шкільного віку.

Ключові слова: фізична підготовка, фізичні якості, планування.

Sembrat S., Pogrebny V., Denysova L. Comprehensive planning of pedagogical actions in the process of physical training of children aged 6-9. The growth and formation of the child's body, its biological and mental development requires appropriate pedagogical influences that would correspond to the age development of children.